

MEGINDÍTOTTÁK AZ ALAGÚTFÚRÓPAJZSOT A FÖLDALATTI GYORSVASÚT ÉPÍTKEZÉSÉN

(Saját tudósítónktól.)

A budapesti Földalatti Gyorsvasút építésében hétfőn délután nagyjelentőségű esemény történt. Az építkezés 6-os számú, Rákóczi-úti munkahelyén — hazánkban először — működésbe hozták a gépi erővel működő alagút-fúrópajzsot. A fúrópajzs megindításánál jelen voltak a Földalatti Vasút-építő Vállalat vezetői és moszkvai tanulmányúton járt szakemberei is.

A földalatti munkahelyen délután két óra tájban került sor a fúrópajzs gépezetének megindítására. A gépészet helyet foglalt a hatalmas páncélhenger belsejében a kormánypadnál és

működésbe hozta a pajzs hátsó részében elhelyezett hidraulikus sajtolókat, a pajzs «lábai». Az emeletmagas pajzs halk sűrűdással csúszni kezdett előre. A pajzs elejében elhelyezett marószerszemet néhány perc múlva elérte az előtte magasodó földfalat.

Ekkor vette kezdetét a tulajdonképpeni alagútfúrás. A «lábak» előre feszítették a pajzsot és a félgömbalakú marószerszemet lassú, egyenletes ingamozgással megindult. Fogai belehaptak a föld-falba. A fogak részében előbb csak néhány göröngy jelent meg, majd bőven kezdett omlani a föld a pajzs belsejébe.

Néhány pernyi munka után visszahúzták a pajzs «lábai» és a szabad-
dált helyre csigák segítségével beillesztették az öntöttvas tübbingeket.

Az elsőnek megindított fúrópajzs-
nak a munkahely dolgozói a «Béke-
pajzs» nevet adták; nevé táblára ír-
ták és kifüggesztették a pajzs belse-
jében.

Az üzembehelyezett fúrópajzs köz-
vetlen közelében néhány napon belül
megindul a második hasonló alagút-
fúrópajzs. Ezzel a Földalatti Gyors-
vasút 6-os számú telepén kezdetét ve-
zi a szovjet típusú nagyüzemi gépi
alagútfúrás.

Ami a fúrópajzs megindítását megelőzte

A két hatalmas fúrópajzs felsze-
lésével a Földalatti Vasútépítő Vállalat
műszaki vezetői és dolgozói tel-
jesen új, hazánkban ismeretlen tech-
nikai feladat megoldására vállalkoz-
tak.

A hatalmas feladat két főrészből áll-
ott: leszállítani a pajzs óriási alkat-
részeit a föld gyomrába, majd pedig
a pajzsot egy keskeny alagútrészben
összeszerelni. A főfeladat megvaló-
sítása számos mellékfeladatot elvégzé-
sét követelte meg. Egy hatalmas föld-
alatti csarnokot kellett minden oldal-
ról kibetonozni, hogy teljesen víz-
mentes legyen. Le kellett bontani az
addig használt légelzáró zsilipet és új,
nagyobb zsilippel kellett helyettesí-
teni. Végül, a munka utolsó hetében,
a két párhuzamosan induló fúrópajzs
«acélszája» előtt le kellett bontani egy
1.80 méter vastagságú betonfalat.

A munkahely műszaki és fizikai dol-
gozói rövid idő alatt, nagyszerűen ol-
dották meg a rendkívül nehéz felada-
tok egész sorát. A fúrópajzsok megin-
dítása előtti küzdelem hetei a Föld-
alatti Gyorsvasút 6-os számú munka-
helyén: az első magyar öt éves ter-
vönkrónikájának diadalmas fejezetei.

Egy népnevelő vasárnap délutánja

A nagy földalatti csarnok betonozá-
sát egy áprilisi vasárnap délután kezd-
ték meg. Töménytelen mennyiségű bet-
ont kellett a föld alá szállítani.

Ragyogó, nyárias idő volt, a kerítés
másik oldalán, a Rákóczi-úton ünneplő,
ruhában, vidáman sétált a budapesti
nép. A műszak tagjai közül elsőnek
a brigádvezető, Hageman József öreg
kommunista érkezett: termetes, kedő-
lyes, nagyerejű, vidám férfi, akit min-
denki szeret. A többiek egyenként, ne-
hezen szállingóztak be, mintha mág-
nes tartaná kint őket a Rákóczi-úton.

Végre valamennyien ott voltak. Ha-
geman ekkor, mindenki meglepetésére,
odaállt a brigád elé és levette a sap-
káját.

— Mi? Csindl! Hageman elvtárs —
kérdezték.

— Kifejezem a tiszteletemet a nagy
munka előtt, ami a mai napon a mi
műszakunkkal kezdődik. Köszöntöm
azokat, akik ezekben a hetekben jól
fognak dolgozni.

Igy hívta fel a figyelmet a munka
jelentőségére az öreg népnevelő. A
brigádtagok mosolyogtak és volt, aki
színtelen levette a sapkáját.

— Kísérjük meg ma, hogy kétszer-
annyi betont adjunk le a föld alá,
mint amennyit a norma előír —
mondta Hageman.

Megkezdtek a betonkeverést. Alig
dolgoztak tíz percet, a betonkeverő-
gépek láncra leestek. Feltekerték. Megint le-
esett. Hageman odament és ő maga
tette fel. Járt egy keveset, aztán le-
esett.

Alaposan megvizsgálták a gépet és
látják, hogy az egyik fogaskerék éke-
lése kiszakadt, a kerék meglazult. E-
zel a géppel tovább nem lehetett dol-
gozni.

— Most rögtön megjavítjuk — mond-

ta Hageman. Voltak, akik azt mon-
dták: jól van, javítsuk meg; voltak má-
sok, akik el akartak menni. Vonozta
őket a vasárnapias főváros. Nincs
gép, dolgozni nem lehet — inkább sé-
tálni mennek, vagy moziba, kikapcsol-
ják a vasárnapjukat — így mondot-
ták. Indultak már, hogy átöltözzenek.

Hageman egyáltalán nem ijedt meg.
— Aki hisz abban, hogy ma két-
szeres betonmennyiséget tudunk elké-
szíteni, idejön hozzám a géphez —
mondta.

Gondolkoztak. Előbb kettő ment
oda, aztán három. Végül mind ott
volt.

Hageman kiosztotta a feladatokat.
Az egyik villanyszerelőért szalad, a
másik szerszámot hoz, a harmadik al-
katrészt, a negyedik a szétszedésben
segédkezik. Eszükbe se jutott már a
vasárnapias Rákóczi-út.

A gépet egy óra alatt teljesen ki-
javították. A műszak végére, aho-
gyan Hageman kora délután ígerte,
dupla mennyiségű betont küldték le a
pajzskamra készítésének első méterei-
hez. Az eset ismertté lett és nagy
lendületet adott a további küzdelem-
hez.

Vízbetörés

Kibetonozták már teljesen a nagy
földalatti csarnokot, amely a pajzsok
befogadására szolgál majd. Ezen a
munkahelyen másfél év óta sűrített
levegő van; most, a betonozás után
engedték ki először. Le kellett sze-
relni ugyanis a régi légelzáró zsilipet
és helyébe nagy rést kellett vágni, hogy
azon keresztül beszállíthassák a fúr-
ópajzsok alkatrészeit.

Alig hogy megkezdtek kiengedni a
sűrített levegőt a föld alól, a munká-
sok észrevették, hogy a betonfödém
egy-két pontján víz kezd szivárogni.
Amikor minden sűrített levegőt ki-
engedtek, több helyről már patakokban
ömlött a víz. Volt olyan rés, amelyen
óránként 400 liter folyt ki. A nagy-
csarnok padlózata vízben úszott.

Legalább húsz helyen tört be a víz.
Azonnal visszapréselték a levegőt a
föld alá. A vízbetöréseket órák alatt
el kellett tömni, különben veszélybe
került volna az egész földalatti csar-
nok.

A keszonmunkás úgy fogja meg a
vizet, ahogyan a prémvadász a nyest-
tet. Törbe csalja. A vízbetörés helyén
fűrőkalapáccsal kivésik a betont jó
mélyen és jó szélesen. A szivárgó víz
maga mutatja meg a munkásnak,
merre mélyítse a rést. Amikor a rést
elég mély, akkor egy vascsövet dug-
nak bele. A beszivárgó víz ezután már
ezen a vascsövön ömlik. Ekkor a cső
torkolatát körülbetonozzák. Az imént
még féltelmesen fecskendőző víz be-
készen csobog elő a vascsövből, akár
egy jalusi artézi kútból. Ekkor a kes-
zonmunkás elővesz egy jókora fadu-
gót, néhány jól irányzott ütéssel bele-
veri a csőbe — és ezzel a vízbetörés
történetének vége. Ezen a helyen töb-
bé víz nem folyik.

Az összes műszak vezetői és a párt-
szervezet aktívái odagyűltek a csar-

nokba és gyors tanácskozást tartottak.
Megállapították, hogy néhány bátor
dolgozó órák alatt megfékezheti a be-
szivárgó vizet. A két legnagyobb víz-
betörés a csarnok hátsó részén, az
ügynevezett jobbkamrában jelentkezett.
Ott most derékig erő víz kavargott
a párttitkár és a helyettese levetet-
ték a kabátjukat s abba az irányba
indultak.

Egyszerre megfogják hátulról a
párttitkár vállát.

— Csak párttitkárnak lehet oda-
menni?

Hamza Gyula, a munkahely legré-
gibb dolgozója volt.

A párttitkár elvtárs mosolyogva rá-
néz.

— Nem — mondja —, oda lehet
menni minden kemény legénynek.

Az ötvenéves Hamza, a fiatalok ta-
nitómestere, belegázolt a vízbe, a há-
tára patakozó vízsugarak alá és dol-
gozni kezdett.

A fiatalok csakhamar követték a pél-
dát. Volt köztük egy csendes termé-
szetű fiú, Deme János, mielőtt ideke-
rült, mezőgazdasági munkán dolgo-
zott. A párttitkárhoz lépett.

— Adja ide az elvtárs a fűrőkala-
páccot, hadd nézzek szembe én is a
vízzel.

A víz előbb csizmatörökig ért De-
mének. Amikor aztán fúrni kezdett a
menyegzetbe a feje fölött — megcsú-
szott és derékig került a víz alá. Nem
szólt semmit, újra fellepett az áll-
ványra és tovább véselt. Az öreg
Hamza két méterrel távolabb dolgo-
zott a másik záporzó rést alatt és De-
me hamarabb akart végezni a maga
munkájával, mint a tanítója.

Tíz percen belül minden vízbetörés
alatt egy-egy bátor munkás dolgozott.
A sűrített levegő nyomása közben
egyre nagyobb lett. Megfeszített mun-
kával — úgy, hogy közben jóformán
nem is aludtak — másfél nap alatt
megfékeztek a vizet. Hamza azóta
sztahanovista Deme pedig az ifjúsági
brigád vezetője lett.

Az utolsó napok eseményei

A fúrópajzs hatalmas testét nagy
küzdelem árán darabokban szállítot-
ták le a kibetonozott földalatti pajzs-
kamrába. Megkezdődött a harc a
gyors összeszerelésért. A munkában
résztvevett az ország egyik legkiválóbb
szegecselője, a MÁVAG-gyári Vajjon
József is.

Ezután hozzáfogtak az új légelzáró-
zsilip felszereléséhez. A zsilip késés-
sel érkezett a munkahelyre, de a dol-
gozók egy újítás segítségével a meg-
adott idő harmadrésze alatt szerelték
össze és helyettkézték üzembe.

Végül rákerült a sor, hogy lebont-
sák a fúrópajzs «szája» előtti 180
centiméter vastag betonfalat. Ez vé-
sével és robbantással történt meg.
Hétfő délelőtt Zsiros András «Sza-
badágharcos»-brigádjának tagjai bon-
tották le a pajzs elől az utolsó ácsolat-
tot. Utánuk emberi kéz nem érinti
már a fúrópajzs előtt a földet — he-
lyüket átvette a gép, a fúrópajzs.